

ved Lovforslaget, som ikke fandtes i Anordningen, og det var nemlig den, at Lovforslaget, som han udtrykte sig, sætter Biskoppen i en Umhyndighedstilstand, idet han ikke havde Lov til at sige Nei, men skulde indstille Sagen til Kultusministeriet. Men det er ikke den eneste Lov, som har været for her, hvor man baade har foreslaaet og vedtaget en Rekurs til Ministeriet i Tilfælde af Biskoppens Vægring, og det forekommer mig da ogsaa, at man maa sige, at der kan gives saadanne Tilfælde, hvor det følger af sig selv, at der maa være en saadan Rekurs. Nu er Spørgsmaalet her: Er dette, da et af de Tilfælde, hvor der bør være en Rekurs? Jeg kan forstikke den høitærede Minister om, at der er visse Tilfælde, hvor han altid skal finde mig paa det Standpunkt, at jeg paa det Bestemteste vil nægte en Rekurs fra Biskoppen til Ministeriet. Jeg vil tage et Exempel, der vistnok snart netop vil faae praktisk Betydning, og det er med Hensyn til Spørgsmaalet, om Biskoppen vil ordinere en Præst eller ikke. Det er et af de Tilfælde, hvor der aldeles ikke kan være Tale om at gaae fra Biskoppen til Ministeriet. Men her, hvor der kun er Spørgsmaal om Steenkirkenes Benyttelse af dem, der svare Tiende til dem — det er i Grunden det Hele — mener jeg, at det er en saa borgerlig Sag, at det med Hensyn til den netop er paa rette Sted, at bestemme, at der skal kunne gaaes fra Biskoppen ind til Ministeriet. Forøvrigt maa jeg gjøre den Bemærkning, at i Virkeligheden staaer det Samme i Anordningen. Slutningen af 1ste Paragraph af § 2 lyder nemlig saaledes: „Vedkommende kunne forbyde en Afgjørelse af Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet i opennævnte Spørgsmaal, forsaavidt de maatte føle sig utilfredse med Biskoppens Bestemmelse“; det er i det Væsentlige det selv samme, det er blot noget tydeligere udtrykt i Lovforslaget.

Jeg skal ikke indlade mig paa den Udbylting, som den ærede Kultusminister gav os om de to Betydninger af Ordet Kirkeforsætning, som kunne opstilles ved Siden af hinanden med Hensyn til Fortolkningen af Grundlovens § 80; men jeg skal dog blot sige, at jeg altid har forstaaet og altid vil forstaae det Udtryk i Grundloven: „Folketjens Forsæt-

ning, ordnes ved Lov“ saaledes, at derved sigtes til Forsætningen i mere indskrænket Betydning, altsaa, at efter den Afskillelse, der er bleven gjort af den ærede Minister, til Forsætningen i Mobsætning til Læren og Ritualet.

Med Hensyn til Spørgsmaalet, om Sager som den foreliggende, bedst finde deres Afgjørelse ved Lov eller ved Anordning, da berøper dette Spørgsmaal paa, om Bestemmelsen nærmest skal opfattes som en Slags Befaling til Embedsstanden eller, som indeholdende en Ret, der tilstaaes Menigheden. Jeg paastaar nu det Sidste, Rettigheden for Menigheden er jo dog det Væsentlige; og naar den ærede Minister anførte som et Exempel, at man udgav en Bestemmelse, hvorefter for Fremtiden ingen Præst maatte modsætte sig Varnedaab ved Aftengudstjeneste, saa mener jeg, at man hellere maatte udtrykke det paa denne naturlige Maade: for Fremtiden har enhver Mand i Folkekirken Ret til at forlange sine Børn døpte ved Aftengudstjeneste; saa vilde det følge af sig selv, at Præsten skulde gjøre det.

Ministeren for Kirke- og Underviisningsvæsenet:

Det har glædet mig, at være blevet gjort opmærksom paa en ganske besynderlig Bestemmelse i Anordningens § 1, som jeg ikke selv har lagt Mærke til. Naar der nemlig staaer, at man „tidligst“ 48 Timer forud skulde forvise sig om osv., saa maa jeg tilstaae, at jeg bestandig har læst dette „tidligst“ som „senest“.

Hvad derimod det andet Punkt om Biskoppernes Umhyndighed angaaer, da har det ikke undgaet mig, at der i Anordningen staaer noget lignende om, at Spørgsmaalet kan forbydes afgjort igjennem Ministeriet; men for mig stiller det sig som meget forskelligt, om Biskoppen mister Evnen til at svare Nei, hvorved han naturligvis med det Samme bliver aldeles fri for alt Ansvar, eller om han faaer Lov til at svare Nei, og saa maa tage Følgerne deraf, blandt andre den, at der bliver klaget over ham. Lovforslaget forbyder ham at svare Nei; men det er just der, at Umhyndigheden bestaaer. Naar han har sagt Nei, saa kan jo den, der føler sig forurettet, gaae med sin Klage direkte til Ministeriet eller gjennem Bi-